

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OR-03.0003.4002.2018

Kraków, 16 LIP. 2018

**Pan
Dariusz Wicher
Radny Miasta Krakowa**

W odpowiedzi na Pana interpelację w sprawie kwatery Legionistów na Cmentarzu Rakowickim, zgłoszoną na sesji Rady Miasta Krakowa w dniu 4 lipca 2018 r., uprzejmie informuję.

W bezpośrednim sąsiedztwie Cmentarza Rakowickiego, za jego murem od strony południowej, trwają od ubiegłego roku roboty budowlane związane z budową nowej siedziby Archiwum Narodowego w Krakowie (działka nr 219/15 obr. 8 jedn. ewid. Śródmieście) oraz budową przez dewelopera kilku budynków mieszkaniowych (działki nr 219/31, 219/30 obr. 8 jedn. ewid. Śródmieście - kompleks mieszkaniowy przy ul. Rakowickiej pod nazwą Steam Park). Najbliżej muru Cmentarza Rakowickiego wznoszony jest budynek Archiwum Narodowego w Krakowie. Sąsiaduje on w głównej części z murem południowym XIX - wiecznej części krakowskiej nekropolii, wzdłuż pasów Kd oraz pasa 49 oraz - na niewielkim odcinku - ze wschodnią częścią Kwatery Poległych w czasie I wojny światowej (fragment działki nr 219/15, na długości ok. 30 m przy murze). Nie stwierdzono aby ww. inwestycje budowlane naruszały ogrodzenie Cmentarza Rakowickiego. Część zabytkowego muru wzdłuż pasów Kc - Kd do narożnika z pasem 49 została poddana w latach 2015-2016 kompleksowemu remontowi konserwatorskiemu, współfinansowanemu ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa oraz Gminy Miejskiej Kraków i pozostaje w dobrym stanie technicznym i estetycznym.

Natomiast na działce nr 218/23 obr. Śródmieście, usytuowanej na zachód od tych inwestycji, przylegającej do Cmentarza Rakowickiego, na odcinku wzdłuż wschodniej i środkowej części Kwatery Poległych w czasie I wojny światowej wraz z grobami żołnierzy Legionów Polskich - nie są prowadzone w pobliżu muru Cmentarza Rakowickiego znaczące inwestycje budowlane, które mogłyby naruszać strukturę gruntu za ogrodzeniem. Zarząd

Cmentarzy Komunalnych w Krakowie został powiadomiony, iż postępowanie w sprawie ustalenia warunków zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie na działce nr 218/23 obr. Śródmieście budynków usługowych z funkcją hotelarską wraz z infrastrukturą, w tym z garażami podziemnymi, stacją transformatorową, wewnętrznym układem drogowym, miejscami postojowymi naziemnymi i zagospodarowaniem terenu na powyższej działce i działkach sąsiednich przy ul. Wita Stwosza/Żelaznej w Krakowie - zostało umorzone decyzją nr AU-2/6730.2/546/2018 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 23 kwietnia 2018 r., z uwagi na wycofanie wniosku przez inwestora. Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie nie posiada obecnie wiedzy na temat dalszych zamierzeń inwestycyjnych właściciela działki nr 218/23 obr. 8 jedn. ewid. Śródmieście.

Część zachodnia muru południowego Cmentarza Rakowickiego (wraz z odcinkiem wzdłuż kwatery żołnierzy z I wojny światowej o długości ok. 300 m oraz wysokości od 2,30 m do 3 m) powstała w wyniku kolejnego powiększenia Cmentarza po 1889 r. W okresie powojennym mur ten był przebudowywany i naprawiany. Aktualny stan techniczny muru stanowiącego ogrodzenie Cmentarza przy Kwaterze Poległych w czasie I wojny światowej (tzw. Kwaterze Legionowej) jest znany Zarządowi Cmentarzy Komunalnych w Krakowie. Na długości ok. 19,5 m mur pozostaje obecnie zawalony. Do katastrofy budowlanej doszło 22/23 września 2017 r., a zawalenie fragmentu muru było spowodowane uderzeniem łyżką koparki wykonującej prace przy ul. Żelaznej, co potwierdził świadek zdarzenia i co zostało zgłoszone na Policję. Wyrwa w murze została tymczasowo zabezpieczona metalowymi przęsłami systemowego ogrodzenia.

W 2017 roku przeprowadzona została kontrola stanu technicznego południowej części muru Cmentarza Rakowickiego, w tym wzdłuż Kwatery Legionowej, pomiędzy ul. Rakowicką a al. 29 Listopada. Konsekwencją ww. kontroli było opracowanie ekspertyzy technicznej jednoznacznie określającej nieprawidłowości stanu technicznego przedmiotowego muru mogące mieć wpływ na wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa mienia bądź środowiska oraz wskazującej rodzaj, zakres i sposób wykonania niezbędnych robót budowlanych zabezpieczających obiekt i doprowadzających do stanu bezpiecznego użytkowania. Zgodnie z zaleceniami pokontrolnymi znaczne odcinki odchylonego od pionu muru wzdłuż Kwatery Poległych w czasie I wojny światowej, charakteryzujące się pęknięciami, ubytkami i rozwarstwieniami cegieł, a także nieuszczelnnością betonowych nakryw, zawilgoceniem i odpadaniem spękanego tynku, zostały podstemplowane drewnianymi przyporami, chroniącymi przed utratą stateczności muru. Na podstawie wyżej wymienionej ekspertyzy z początkiem 2018 r. Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie zlecił firmie posiadającej wymagane uprawnienia opracowanie pełnej dokumentacji koniecznej do uzyskania decyzji pozwolenia na budowę – remontu odcinka muru biegnącego wzdłuż Kwatery Legionowej oraz fragmentu wzdłuż kwatery XXIII – do al. 29 Listopada, o łącznej długości ok. 330 m. Decyzja pozwolenia na budowę została wydana 11 kwietnia 2018 r., a ostateczność uzyskała 25 kwietnia br.

Podkreślić należy, że dewastacja muru w postaci zawalenia się jego części na długości ok. 20 m nie była spowodowana naruszeniem struktury gruntu tylko uderzeniem łyżką koparki.

Ponadto ceglany otynkowany mur w naturalny sposób, na skutek oddziaływania zmiennych czynników atmosferycznych (zawilgocenie, zmrożenia, działanie wysokiej i niskiej

temperatury), z upływem czasu ulega samoistnemu spękaniu, kruszeniu i rozwarstwieniu cegieł, tynku i betonu.

Aktualnie istniejące zabezpieczenie muru w postaci drewnianych podpór jest tymczasowe i w pełni zabezpiecza statykę muru. Likwidacja podpór może nastąpić jedynie w trakcie prowadzenia robót konserwatorsko-remontowych muru, które będzie można rozpocząć po zabezpieczeniu odpowiednich środków finansowych. W tym też celu Dyrektor Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie w marcu br. wystąpił w imieniu Gminy Miejskiej Kraków do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o przyznanie dotacji w wysokości ok. 615.000 zł w ramach programu „Ochrona Zabytków” na roboty budowlane i prace konserwatorskie przy murze Cmentarza Rakowickiego wzdłuż Kwatery Poległych w czasie I wojny światowej. Dotacja nie została przyznana. Obecnie czynione są dalsze starania w celu pozyskania środków finansowych jeszcze na ten rok oraz na lata kolejne.

Nadmieniam, iż prace remontowo-konserwatorskie przy zabytkowym ogrodzeniu Cmentarza Rakowickiego w Krakowie prowadzone są etapami od ponad 10 lat, poczynając od wschodniego odcinka muru od bramy głównej cmentarza przy ul. Rakowickiej, w miarę posiadanych środków i pozyskiwanych dotacji. W 2003 r. został opracowany na zlecenie Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie „Program prac konserwatorskich dla zabytkowego muru Cmentarza Rakowickiego w Krakowie”. W październiku 2006 r. wydane zostało pozwolenie Miejskiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac konserwatorskich przy murze Cmentarza Rakowickiego od strony wschodniej oraz od strony południowej – od narożnika pd.- wsch. do narożnika przy pasie 49. W maju 2007 r. uzyskana została decyzja - pozwolenie na roboty budowlane w ramach remontu konserwatorskiego muru od strony ulic Rakowickiej i Żelaznej, z wyłączeniem odcinka muru wzdłuż działki nr 218/23 (z uwagi na brak zgody na wejście w teren). W latach 2007–2008 przeprowadzony został remont konserwatorski muru Cmentarza Rakowickiego od strony wschodniej (od bramy głównej do narożnika pd. - wsch. przy ul. Rakowickiej), a w latach 2008–2010 – remont konserwatorski muru południowego na odcinku od narożnika pd. - wsch. do początku dawnej strzelnicy (dł. ok. 100 m.b.). W latach 2011-2012 prowadzone były prace zabezpieczające, tj. montaż drewnianych belek i podpór na odcinku muru południowego będącego w złym stanie technicznym, prace konserwatorskie przy tablicach epitafijnych z muru południowego Cmentarza Rakowickiego wraz z ich demontażem oraz zabezpieczeniem wnek w murze na odcinku muru południowego wzdłuż nieczynnej strzelnicy (brak możliwości remontu tego fragmentu bez wcześniejszej rozbiórki strzelnicy na działce należącej wówczas do Agencji Mienia Wojskowego). W latach 2012–2013 wykonano prace konserwatorskie przy metalowych skrzydłach bramy głównej, bram bocznych Cmentarza Rakowickiego przy ul. Rakowickiej oraz przy bramach w murze od al. 29 Listopada. W latach 2015–2016 wykonany został kompleksowy remont konserwatorski odcinka muru południowego wzdłuż pasów Kc-Kd do narożnika z pasem 49 (wraz z konserwacją tablic epitafijnych). W roku bieżącym natomiast ZCK dokonał wyboru wykonawcy i zawarł umowę na realizację w podziale na 3 etapy prac remontowo-konserwatorskich przy odcinku muru południowego wzdłuż dawnej strzelnicy (dł. ok. 125 m), pozostającego w bardzo złym stanie technicznym i zabezpieczonego drewnianymi podporami, w ramach realizacji zadania dofinansowanego ze środków Gminy Miejskiej Kraków oraz Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, jako przedsięwzięcia wieloletniego etapowanego.

Do 2018 r. Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie nie posiadał pozwolenia na budowę – roboty budowlane przy odcinku muru przy Kwaterze Legionowej wzdłuż działki nr 218/23, z uwagi na brak zgody na wejście na teren ww. działki. Obecnie ZCK dysponuje już aktualną dokumentacją projektową i konserwatorską, pozwoleniem konserwatorskim oraz decyzją zatwierdzającą projekt budowlany i udzielającą pozwolenia na budowę dla omawianego fragmentu muru Cmentarza Rakowickiego. Trwają dalsze procedury przed przystąpieniem do remontu konserwatorskiego na omawianym fragmencie muru oraz starania o fundusze na remont. Termin wykonania oraz zakres remontu uzależnione będą od wysokości środków finansowych możliwych do zagwarantowania na ten cel z budżetu Miasta Krakowa oraz ze źródeł zewnętrznych. Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie nie jest w stanie pokryć kosztów koniecznego remontu ze środków własnych (szacowany koszt remontu odcinka muru południowego Cmentarza Rakowickiego wzdłuż całej Kwatery poległych w czasie I wojny światowej oraz wzdłuż kwatery XXIX – do narożnika z al. 29 Listopada to kwota ok. 2,6 mln zł).

W kwestii opieki nad grobami żołnierzy polskich uprzejmie informuję, iż opiekę nad grobami i cmentarzami wojennymi sprawują w imieniu Państwa – zgodnie z ustawą z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 681 z późn. zm) – organy administracji rządowej, w tym minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz wojewoda. Na podstawie porozumienia z dnia 11 września 2015 r. w sprawie powierzenia zadania należącego do zakresu administracji rządowej, dotyczącego utrzymania grobów i cmentarzy wojennych znajdujących się na terenie Gminy Miejskiej Kraków, zawartego pomiędzy Wojewodą Małopolskim a Gminą Miejską Kraków, bieżące utrzymanie grobów wojennych jest realizowane przez Gminę. Do zakresu prac należy bieżąca pielęgnacja zieleni oraz utrzymanie czystości i porządku. Na powyższy cel Gmina otrzymuje corocznie dotacje w wysokości 20 tys. zł, która zwykle pokrywa koszt prac za okres 3,5 miesiąca. Pozostałe koszty Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie pokrywa ze środków własnych. Natomiast w przypadku zamiaru przeprowadzenia remontów grobów i cmentarzy wojennych Wojewoda Małopolski zawiera odrębne porozumienie z Gminą w celu powierzenia zadania wraz z zagwarantowaniem dotacji. Prace te są również zlecane przez Małopolski Urząd Wojewódzki bezpośrednio wybranemu przez siebie wykonawcy. Inicjatywy w sprawie remontów grobów wojennych i upamiętnień na Cmentarzu Rakowickim obecnie podejmowane są również przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w Krakowie. Koszty budowy i utrzymywania, w tym remontów, grobów i cmentarzy wojennych są ponoszone ze środków budżetu Państwa.

W przypadku usytuowanej na Cmentarzu Rakowickim Kwatery Poległych w czasie I wojny światowej (cmentarza wojennego nr 388 Kraków - Rakowice) prace remontowe i konserwatorskie realizowane były w kilku etapach od 2004 r. do 2016 r.:

- przy pomniku Czwórki Legionowej - w 2004 r., 2005 r. i 2014 r.
- przy 111 krzyżach metalowych – w 2004 r.
- przy ośmiu stelach na mogiłach zbiorowych oraz przy dwóch odspojonych tablicach na murze – w 2005 r.
- przy 67 nagrobkach na Kwaterze Legionowej – w 2006 r.
- prace remontowo-konserwatorskie przy 9 obramowaniach mogił oraz wykonanie obramowań na 66 grobach na Kwaterze Legionowej - w 2007 r.

- przy bramie wejściowej na kwaterę oraz przy kilkudziesięciu filarach wzdłuż Kwatery Poległych w czasie I wojny światowej (tzw. Kwatery Legionowej) – od 2009 r. do 2015 r.
- przy nagrobkach oraz przy mogile z krzyżem na grobie Friedricha Maar na terenie Kwatery Poległych w czasie I wojny światowej (na pasie kw. XIX) - w 2012 r.
- przy nagrobkach na terenie Kwatery Poległych w czasie I wojny światowej (tzw. Kwatery Legionowej) - pełna konserwacja techniczna i estetyczna na grobach żołnierzy zmarłych w latach 1914-1916 (28 nagrobków na pasie 50, 4 nagrobki na kwaterze XXIII) - w latach 2013-2015
- przy kamiennych obramowaniach pasów mogił zbiorowych żołnierzy – w 2015 r.
- wymiana żywopłotu - nasadzenie cisów – w 2009 r. i 2015 r.
- wykonanie i montaż trzech tablic informacyjnych wraz z wykuciem napisów (w językach: polskim, niemieckim, rosyjskim i angielskim) oraz montażem na podstawach z jasnego lastriko i betonowych fundamentach - w 2016 r.

Wymienione powyżej remonty były w przeważającej mierze finansowane z dotacji przyznanych z budżetu Wojewody Małopolskiego oraz ze środków Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, przy udziale środków z Gminy Miejskiej Kraków, środków własnych Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie, a w przypadku remontu 17 filarów w 2014 r. – również przy udziale środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

Na 2018 rok nie zostało powierzone Gminie Miejskiej Kraków przez Wojewodę Małopolskiego dodatkowe zadanie polegające na remoncie grobów i cmentarzy wojennych ani nie została przyznana odrębna dotacja na ten cel. Natomiast na podstawie wstępnych ustaleń wiadomym jest zamiar przystąpienia przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie do I etapu prac remontowo-konserwatorskich przy pomniku – Mauzoleum na Kwaterze Poległych w czasie I wojny światowej, zlokalizowanym na Cmentarzu Rakowickim (w miarę posiadanych środków). Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w Krakowie podjęło natomiast działania w celu przeprowadzenia remontu konserwatorskiego przy Pomniku Chwały na kwaterze XXIII, wzniesionym w 1930 r.

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

Jacek Majchrowski

Otrzymują:

1. Adresat
2. Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie
3. Biuletyn Informacji Publicznej
4. aa